

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Kfv. II. 37. 794/2012/6. szám

A Kúria a Dr. Born András ügyvéd (**cím**) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek a Sasvári Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Sasvári Attila ügyvéd, **cím**) által képviselt Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség (1016 Budapest, Mészáros u. 58/a.) alperes ellen környezetvédelmi ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perben, a Fővárosi Törvényszék 2012. augusztus 22. napján kelt 28.K.34.364/2011/8. számú jogerős ítélete ellen az alperes által 9. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 28.K.34.364/2011/8. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint elsőfokú és 40.000 (negyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 20.000 (húszezer) forint kereseti és 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága (a továbbiakban: DINPI) arról tájékoztatta az elsőfokú környezetvédelmi hatóságot, hogy a felperes a fokozottan védett ... kataszteri számú ... elnevezésű szakaszán (a továbbiakban: barlangszakasz) évek óta - engedély nélkül - barlanghasznosítási tevékenységet folytat. Közölte továbbá, hogy a felperesnek a barlang hasznosítására irányuló kérelmét a Vidékfejlesztési Miniszter KJKF-1093/13/2009. számú határozatával - arra hivatkozva, hogy a felperes nem igazolta a barlang hasznosítására való jogát és a vagyonkezelők megtagadták a vagyonkezelői hozzájárulást - elutasította. A határozat felülvizsgálatára indított perben a felperes keresetét a Fővárosi Bíróság 13.K.33.019/2009/34. számú jogerős ítéletével elutasította. A fentiekre tekintettel a DINPI kérte az elsőfokú hatóságot, hogy a természetvédelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.), illetve a természetvédelmi bírság kiszabásáról szóló

3/1997.(II.20.) Korm.r. (a továbbiakban: Korm.r.) alapján a hatósági eljárást indítsa meg.

Az elsőfokú hatóság 2011. július 8. napján kelt, KTVF:36595-2/2011. számú határozatával az érintett barlangszakasz vonatkozásában minden terheléssel járó tevékenységet azonnali hatállyal megtiltott. Egyúttal kötelezte a felperest, hogy a barlangszakaszt hagyja el, az ajtókat zárj be, a kulcsokat adja át a DINPI-nek, mint vagyongazdálkodónak.

A felperes fellebbezése nyomán eljáró alperes az elsőfokú döntést 2011. szeptember 14. napján kelt 14/3936-15/2011. számú határozatával helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének helyt adott és az alperes határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedően hatályon kívül helyezte. Ítéletének indoklásában mindenekelőtt rögzítette, hogy a perben nem volt vitatott miszerint a barlang egésze védett természeti érték, és a felperes tevékenységét engedély nélkül végezte. Álláspontja szerint a hatóságoknak a tényállás tisztázása körében azt kellett volna bizonyítaniuk, hogy a felperes tevékenysége a barlangszakaszt károsítja, vagy súlyosan veszélyeztet. Önmagában az engedély nélkül végzett tevékenység nem feltétlenül károsító vagy veszélyeztető, így - további erre irányuló vizsgálat hiányában - nem alkalmazható a Tvt. 78.§ (1) bekezdése. Az engedély nélküli hasznosítás egyébként szankcionálható a Tvt. 80.§ (1) bekezdés alkalmazásával. A tényállás tisztázása körében felrótta az alperesnek, hogy a barlangszakasz állapotával kapcsolatos megállapításait évekkel ezelőtt lefolytatott ellenőrzésekre alapozta, újabb ellenőrzés, illetőleg szakértői vizsgálat helyett csak a honlapról informálódott, így a barlangszakasz állapotára vonatkozó hatósági állításokat a bíróság nem vehette figyelembe. Kivételként megemlítette a DINPI-nek a **M.B.**-val (a továbbiakban: borkút) kapcsolatos megállapításait, de erre nézve is hiányolta az ok-okozati összefüggés bizonyítottságát.

A bíróság a hatóságok új eljárásra kötelezését mellőzte arra hivatkozással, hogy a barlangszakaszt azóta más hasznosítja, a korábbi, esetlegesen a felperes rovására írható károsító tevékenység utólag nem rekonstruálható.

A jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében az alperes elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet jogszabálysértő, helytelenül értelmezte a Tvt. 78.§ (1) és 80.§ (1) bekezdését, megsértette a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206.§ (1) bekezdését. Az alperes jogértelmezése szerint önmagában az engedély hiánya olyan súlyos veszélyeztetettséget jelent, amely - az

előírások és azok ellenőrzésének elmaradására tekintettel - magában rejti a visszafordíthatatlan károsító folyamatok lehetőségét. Az alperes hangsúlyozta, hogy a Tvt.-ben és a barlangok kiépítéséről szóló 13/1998.(V.6.) KTM rendeletben (a továbbiakban: KTMr.) megfogalmazott a természetvédelmi engedélyre vonatkozó előírások a biztosítékai annak, hogy a barlangban a világítás, a természetes páratartalom, a látogatások módja és gyakorisága oly módon kerül szabályozásra, ami a barlang védelmét garantálja.

A Tvt. 80.§ (1) bekezdésével kapcsolatban kifejtette, hogy az engedély nélküli hasznosítás szankcionálhatósága önmagában nem akadályozza annak, hogy a hatóság a felperes tevékenységét veszélyeztetőnek minősítse.

Álláspontja szerint iratellenes az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy csak a honlapról tájékozódott. Előadta, hogy a helyszínen több alkalommal hatósági ellenőrzést tartott, az akkor készült a jegyzőkönyvek az iratanyagban fellelhetőek. A DINPI által lefolytatott helyszíni szemlén tapasztaltak további megalapozott információval látták el a hatóságot a borkút által, és a tartósan a barlangszakasz falához rögzített tárgyak, falfestmények által okozott károk vonatkozásában.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében az elsőfokú ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint a hatóságok súlyosan jogsértő eljárást követően hoztak jogellenes határozatot. Állította, hogy a tényállás tisztázása nem történt meg, mert ahhoz helyszíni szemlét kellett volna tartani és/vagy szakértőt kirendelni. A helyszíni ellenőrzésre az alperes állítása ellenére nem került sor. A 2009. évben végzett ellenőrzésekre határozatot már nem lehetett volna alapozni, mert az ellentétes a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 94/A.§ (2) bekezdésében foglaltakkal. Véleménye szerint irreleváns, hogy volt-e engedély vagy sem, mivel a tevékenység károsító mivoltát kellett volna bizonyítani a hatóságnak és nem a vagyonkezelőnek, mégpedig a határozathozatal előtt és nem utána. Az alperes elhallgatta azt is, hogy a korábbi helyszíni szemlék nem a perbeli barlangszakaszon voltak, hanem az intézmény területén kívül. A felperes sérelmezte, hogy a vele szemben folytatott eljárás valójában kitervelt magatartássorozat egy mögöttes szándék szolgálatában, amely az érintett barlangszakasz hasznosítási jogának megszerzésére irányult. Hangsúlyozta, hogy az általa folytatott hasznosítás közel harminc éve alatt gondosan ügyelt az állékonyság megőrzésére, javítására, amelynek érdekében beruházásokat is eszközölt. Továbbra is vitatta az engedély hiányát, mivel azzal a jogelődje rendelkezett, mellyel kapcsolatos névváltoztatási kérelmet utasította el a hatóság. A fentiek alapján az elsőfokú bíróság döntése, jogértelmezése helytálló.

Az alperes felülvizsgálati kérelme alapos.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 272.§ (2) bekezdése és a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján.

A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen megállapított tényállásból téves következtetésre jutott az alperesi határozat jogszerűségével kapcsolatban, döntésével és indokaival a felülvizsgálati bíróság nem ért egyet.

Az elsőfokú bíróság ítélete is rögzíti, hogy a felperes nem rendelkezett a Ttv. 51.§-ában előírt engedélyekkel, köztük az 51.§ (1) bekezdésben előírt, a barlang hasznosítását lehetővé tevő miniszteri engedély megtagadását jogerős bírósági ítélet is megerősítette. Ennek folytán az a felperesi hivatkozás, amely az engedély meglétét próbálta ismételten elfogadtatni minden alapot nélkülöz. Így azzal, hogy a felperes engedély nélkül hasznosította a barlangszakaszt önmagában megvalósította a Ttv. 78.§ (1) bekezdésében körülírt súlyosan veszélyeztető tevékenységet, amellyel lehetőséget teremtett a károk bekövetkezésére. A Kúria egyetért azzal, hogy az engedély nélkül végzett tevékenység azáltal, hogy az arra szakosodott hatóságoknak nincs módjuk a hasznosítás feltételeit előírni és azok betartását, illetve magát a tevékenységet ellenőrizni már maga súlyos veszélyeztetés és magában hordja a károkozás valószínűsíthetőségét. Tekintettel arra, hogy a súlyos veszélyeztetés valószínűsítése elegendő, ezzel megvalósult a Ttv. 78.§ (1) bekezdésben leírt tényállás, így a hatóság részéről sem a tevékenység megtiltása, sem annak azonnali végrehajthatóvá nyilvánítása nem volt jogsértő.

Ugyanakkor - az engedély hiányában végzett hasznosítás tényén túl - az alperes a tevékenység veszélyeztető és károsító hatását további tényekkel is alátámasztotta, körülmények között tisztázva a tényállást. Az iratanyag tanúsága szerint nem vitatható, hogy az engedély nélküli hasznosítás kapcsán a hatóság már 2009-ben vizsgálódott, majd a felperes névátírási, ténylegesen hasznosítás engedélyezése iránti kérelmének bírósági felülvizsgálatáig a hatóság intézkedést nem fogantatosított. Ezt követően a hasznosítási engedély hiányában folytatott tevékenységgel szemben a hatósági fellépés 2011-ben folytatódott. Az alperes több alkalommal, így 2009. október 3. napján tartott helyszíni szemlén utalt a felperes által működtetett borkút okozta káros szaghatáson túl a páratartalom előnytelen megváltozására. A DINPI szakértő munkatársai fenti megállapításukat - különös tekintettel a penészgombák megjelenésére is - többször megismételték, jelezve az elsőfokú hatóság felé a tevékenység károsító hatását. A DINPI 2011. július 4. napján kelt átiratában kérte az elsőfokú hatóság intézkedését, melyre a 2009. évben megkezdett eljárás folytatásaként került sor. A közel két év alatt a hatóság nem fejezte be az eljárást mindössze lehetőséget adott a felperes részére - tekintettel a hasznosítási engedély elutasítására - a jogorvoslatok igénybevételére, megvárva azok kimenetelét. Megjegyzi a Kúria, hogy ennek kapcsán téves a felperes

Ket. 94/A.§-ának sérelmére való hivatkozása, mivel a fenti jogszabályi rendelkezés csak 2012. február 1. napja óta hatályos, így a korábban indult hatósági eljárásban nem alkalmazható. Az elsőfokú hatóság intézkedett és már elsőfokú határozatában is rögzítette, hogy a DINPI borkúttal kapcsolatos megállapításait - tekintettel a 347/2006.(XII.23.) Korm.r. 40.§ (3) bekezdésben foglaltakra - szakértői véleményként vette figyelembe. Ugyanakkor hivatkozott a barlangszakasz átalakításával kapcsolatos, a felperes által sem titkolt tartós változtatásokra, mint például a barlang padozatához rögzített berendezési tárgyakra, falfestményekre, mint további károsító tényezőkre. Az alperes ezt követően, a fellebbezésre is tekintettel újabb helyszíni szemlét tartott, amely csak megerősítette az elsőfokú eljárás során megállapított tényállást. Megjegyzi a Kúria, hogy a közigazgatási eljárásban a másodfokú hatóság az elsőfokú eljárást a maga teljességében vizsgálja felül /Ket.104.§(3)/, lehetősége van a tényállás kiegészítésére, további bizonyításra /Ket. 105.§.(2)/. Ehhez képest a közigazgatási perben a bíróság a jogerős határozatot vizsgálja felül, így a felperes időbeliségre, utólagos eljárási cselekményekre való hivatkozása az alperesi határozat jogszerűsége szempontjából irreleváns.

Tévedett tehát az elsőfokú bíróság akkor, amikor a fentieknél részletesebb bizonyítási eljárást kért számon az alperestől a jogerős határozat meghozatalát megelőzően a kellően valószínűsített veszélyeztető és károsító felperesi tevékenységre vonatkozóan. A felperes tevékenysége ugyanis egyfelől azzal, hogy azt engedély nélkül végezte, másfelől azzal, hogy arról a szakismerettel rendelkező hatóság megállapította, hogy károsította a védett természeti értéket, a jogszabály előírásaiba ütközött.

Tévedett az elsőfokú bíróság a Tvt. 80.§ (1) és (5) bekezdése értelmezése körében is. A jogalkotó ugyanis a fenti jogszabályban az intézkedés és bírságolás lehetőségét nem csak vagylagosan tette lehetővé, hanem azok akár együttes alkalmazását is megengedte. A jelen ügyben a hatóság a bírságtól - bár kiszabható lett volna - eltekintett, a veszélyeztető károsító tevékenység megtiltásával intézkedett a jogszerű állapot helyreállítása érdekében, mely intézkedés a Tvt. 80.§ (1) bekezdését épp az (5) bekezdés rendelkezése folytán nem sérthette.

Minderre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a felperes megalapozatlan keresetét elutasította a Pp. 339.§ (1) bekezdésében foglalt feltételek hiányában.

A pervesztes felperes a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles az alperes jogi képvisellel felmerült elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

A pervesztes felperes Pp. 78.§ (1) bekezdése és a 6/ 1986.(VI.26.)

IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján köteles a tárgyi illetékeljegyzési jog miatt le nem rótt kereseti és felülvizsgálati illeték viselésére, melynek összegét a keresetlevél, illetőleg a felülvizsgálati kérelem előterjesztésekor hatályos az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 43.§ (3) bekezdése és 50.§ (1) bekezdése alapján állapította meg a Kúria.

Budapest, 2013. június 26.

Dr. Tóth Kincső s.k. a tanács elnöke, dr. Rothermel Erika s.k. előadó bíró, dr. Bögös Fruzsina s.k. bíró